

MOLNÁR LÁSZLÓ*

*Orvos- és egyetemtörténeti források a Semmelweis Egyetem Levéltárában***

A Semmelweis Egyetem azon kevés hazai felsőoktatási intézmény közé tartozik, amely több mint 230 éves múltjáról csaknem összefüggő – ha nem is hiánytalan – értékes történeti forrásanyaggal rendelkezik. Nem az iratanyag mennyisége jelentős elsősorban, hanem az a tény, hogy fontos iratsorozatok maradtak meg, egyes esetekben a 18. századig, tehát a kar alapítása körüli évekig visszamenően. Ennek fontosságát akkor értékelhetjük igazán, ha tekintetbe vesszük, hogy a magyar egyetemek történeti forrásai mekkora pusztulásokat szenvedtek el a 20. században.¹ A károsodások az orvoskari forrásanyagot sem kerülték el, de mindenesetre kevésbé érintették, mint az egykori közös Egyetem többi karát. A második világháború előtt készült tanulmányokból kiderül, hogy a Kar kezdettől fogva külön őrizte a tanácsulések protocollumait, s e jegyzőkönyvek már akkor is fontos forrásnak számítottak. Már a 18. század végétől iktatták a Kar iratait,² de az 1770-es évekből is tudomásunk van egykorú orvoskari levéltári gyűjteményről.³ A jegyzőkönyvekhez hasonlóan a kiegészítés előtti kari iratanyag is többségében elpusztult. Szerencsére a különböző hallgatói nyilvántartások, a szigorlati kötetek és egyéb sorozatok sohasem kerültek el a Karról, s ezért hiánytalanul maradtak meg napjainkig.

Az iratanyaggal 1945 előtt a Karon sem, de magán az Egyetemen sem foglalkozott senki hivatásszerűen. Igaz, hogy már a századfordulón hivatalos iratokban Orvoskari Levéltárat emlegetnek,⁴ de ez nem volt több a gyakorlatban a mai központi irattáraknál. Annyi tudható, hogy ezt a „levéltárat” az orvoskari jegyző kezelte. Ebbéli működése során **Bugát Pál** az 1830-as években jegyzéket állított össze az addig összegyűlt iratokról, így ennek alapján képet alkothatunk az azóta sajnos már elpusztult állományról.

A kar levéltári anyaga első komolyabb károsodását a második világháború végén szenvedte el. 1944 őszén a nyilas kormányzat a közeledő oroszok elől mintegy 600 III–V. éves egyetemi hallgatót a németországi Halléba szállított a m. kir. Egyetemi Tanzászlóalj keretében, hogy tanulmányaikat ott fejezzék be, majd álljanak a III. Birodalom szolgálatába. A Kar hivatalos iratainak egy része is Németországba került. Különös szerencse, hogy az iratok csak kis mértékben károsodtak, s többségük épségben megmaradt a Halle/Saale-i Egyetemi Könyvtárban, ahonnan 1951. feb-

* Semmelweis Egyetem Levéltára, 1085 Budapest, Üllői út 26.

** A jelen előadás a Levéltár legfrissebb repertórium (Molnár László–Szögi László: A Semmelweis Orvostudományi Egyetem Levéltára 1770–1999. Repertórium. Budapest, 2002.) bevezetőjének rövidített változata.

ruárjában, a debreceni Orvosi Kar ugyancsak odakerült irataival együtt érkeztek haza e hányatott sorsú forrásanyagok.⁵

Az Orvosi Kar levéltári anyagának sorsa szempontjából a leglényegesebb események az ötvenes évek elején játszódtak le. Szerte az országban ezekben az években kampányszerű, nagyarányú iratselejtezések és begyűjtések folytak, amelyekről elmondható, hogy a magyar felsőoktatás története szempontjából minden esetben pótolhatatlan veszteségeket okoztak.⁶ Az iratselejtezéseket 1951 tavaszán-nyarán rendelték el, amikor az Orvosi Kar éppen önállósult és nem az iratanyagáról való gondoskodás volt a legnagyobb problémája. Az elvégzett selejtezés az 1867 és 1938 közötti iratanyagot csökkentette, mivel a kiegyezés előtti, valamint az 1918/19-es iratokat a jogszabály kivonta a selejtezés alól. A legrégebbi iratok tehát egyelőre épen maradtak, de sajnos elkerültek a Karról, illetve az akkor már önálló Orvosegyetemről. 1951. október 31-én a volt Tudományegyetem központi hatóságainak és jogi, bölcsészeti, valamint orvosi karainak már megselejtezett és történeti értékűnek minősített iratanyagát megőrzésre átvette a Magyar Országos Levéltár. Szerencsére az átadott anyag legkisebb részét tették ki a volt orvoskari iratok, mert a már önálló Orvostudományi Egyetem bizonyos iratsorozataitól nem vált meg. Így maradtak meg a korábban már említett nyilvántartásokon kívül az 1869 utáni kari tanácsülési jegyzőkönyvek, a legrégebbi promóciós könyvek, s egyéb értékes források. Egy 1956. április 13-án készült jelentésből tudjuk, hogy az Országos Levéltárnak átadott iratok között 4,66 iratfolyóméter mennyiséget tett ki az 1784 és 1938 közötti évekből odakerült, selejtezés utáni orvoskari iratanyag. Orvoskari vonatkozású volt még részben a Klinikai Gazdasági Bizottság 4,33 iratfolyóméter mennyiségű iratanyaga az 1926–1949 közötti évekből.⁷ Az eredeti elgondolás aligha vitatható, hiszen az egyetemi forrásanyag lényegében biztonságos helyre került, oda, ahol kutathatóságát is legjobban tudták volna biztosítani. Valóban nem volt előrelátható, hogy éppen ezek a biztonságba helyezett iratok fognak elpusztulni a tudományos kutatás számára. Az 1956-os szabadságharc során az Országos Levéltárban nemcsak az odaszállított egyetemi – így részben orvoskari iratanyag pusztult el, de elégett a Kar 1951 előtti főhatóságának, a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumnak egész, 1867 és 1916 közötti levéltári anyaga is. Ezek után úgy véljük, mindenki előtt nyilvánvaló, hogy a megmaradt források különleges értéket képviselnek, főleg a dualizmus korára vonatkozólag.

Az Orvostudományi Egyetem történeti forrásait az 1960-as évek után a legkülönbözőbb helyeken őrizték. A régi iratanyag egy töredéke az 1956-os pusztulások után az Eötvös Loránd Tudományegyetem újonnan létrehozott Levéltárába került, másik részét – a legrégebbit, s így már elismerten történeti értékűt – az Orvosegyetem könyvtára vette át megőrzésre. Ugyancsak ide kerültek a régebbi tanácsülési jegyzőkönyvek. A megmaradt iktatott iratokat az újakkal együtt a központi irattár őrizte alapos rendben, de rendkívül rossz raktári körülmények között. Jelentős iratanyagok maradtak az új dékáni hivatalokban is. Közülük az Általános Orvostudományi Kar Dékáni Hivatala helyszűke miatt 1961 áprilisában nagy mennyiségű anyagot adott át az Országos Levéltárnak.⁸ A Levéltár négy évvel később ezeket az iratokat is az ELTE Levéltárának származtatta át.⁹ E jókora vargabetűvel innen kerültek vissza 1993 után a SOTE Levéltárába.

AZ IRATANYAG RENDEZÉSÉTŐL A LEVÉLTÁR-ALAPÍTÁSIG

Az Orvosi Kar alapításának 200. évfordulója kapcsán megélénkültek az egyetemtörténeti kutatások, de mint a kiadványokból kitűnik, csak a Könyvtárban őrzött régi iratanyagot tudták a kutatásokhoz használni, mert az Egyetem levéltári anyagának többi része nem volt kutatható állapotban. A Könyvtár vezetése 1977-ben nyilvántartást készített az ott őrzött „egyetemtörténeti vonatkozású kéziratokról”, de az Egyetem egész levéltári anyagára kiterjedő nyilvántartás továbbra is hiányzott. Időközben több nagy múltú budapesti és vidéki egyetemen megkezdtek a helyi történeti forrásanyag feldolgozását, s néhány helyen egyetemi levéltár is alakult.¹⁰

Ezek az intézmények általában nem kapták meg mindjárt a szaklevéltári jogállást, de mindenestre gondoskodtak a meglévő iratok biztonságba helyezéséről és kutathatóvá tételéről. Már 1974-ben elhangzott egy olyan javaslat, amely indokoltnak tartotta a Semmelweis Orvostudományi Egye-

temen a levéltári munka megindítását.¹¹ 1977 őszén azután az Egyetem vezetése megbízást adott az orvosegyetemi levéltári anyag rendezésére.¹² E munka eredményeként jelent meg 1982-ben az első repertórium a SOTE levéltári anyagáról, mely akkor 148,35 iratfolyómétert tett ki. Az ezt követő hosszabb szünet után az egyetem vezetése csak 1991-ben kezdett komolyabban foglalkozni a levéltári anyag sorsával, amikor lépéseket tett egy önálló szaklevéltár megalapítása felé. Végül 1993-ban a kezdeti tervekkel ellentétben nem önálló gyűjteményként hozták létre az Egyetemi Levéltárat, hanem a Központi Könyvtárba tagoltan, 1 fő levéltáros alkalmazásával. Ekkorra már szinte az országban több egyetemi levéltár működött.

A LEVÉLTÁR RÖVID FEJLŐDÉSTÖRTÉNETE

Az indulást követő kezdeti évek látványos fejlődést hoztak mind a Levéltár elhelyezése, mind a felszereltség tekintetében. A Könyvtár közelsége több tekintetben is kedvezőnek bizonyult. Másolóberendezéseit, nagy teljesítményű szervereit a Levéltár is használhatta, és szükség esetén a kutatószolgálat ideje is meghosszabbítható volt a Könyvtár nyitva tartásának végéig. Hamarosan kiderült azonban, hogy a Könyvtár levéltárfenntartói szerepben meglehetősen szűk korlátok között mozog, a fennálló belső működési szabályok – amelyek a legtöbb esetben inkább szabályozatlanságot takarnak – pedig egyáltalán nem garantálják a levéltár zavartalan fejlődését. Így pl. azt sem, hogy az Egyetem által a történeti gyűjteményre szánt anyagi források valóban levéltári célra legyenek fordítva.

A rendelkezésre álló raktári kapacitás néhány év alatt telítődött, a bővítésre csak csekély mértékben volt lehetőség. Újabb területek esetleges bekapcsolásakor pedig az ugyancsak helyszűkében lévő Könyvtár – érthető módon – előbb a saját igényeit igyekszik kielégíteni a Levéltár háttérbe szorításával. Komolyabb iratátvétellekre így hosszú évek óta nem kerülhetett sor. Szükségmegoldásként alkalmazzuk, hogy egyes iratsorozatok rendezés után úgy vesszünk állományba, hogy bizonyos tárolási és állagvédelmi feltételek mellett eredeti őrzési helyükön, az iratképzőnél hagyjunk. Így történt a közelmúltban az I. sz. Patológiai és Kísérleti Rákkutató Intézet esetében. Állományunk kb. 9%-át kezeljük így módon, de ez várhatóan jelentősen nőni fog.

Ugyancsak az említett okokból maradt el a személyi állomány bővítése, így továbbra is mindössze 1 teljes állású alkalmazott működteti a Levéltárat, jóllehet 1993 óta mind a levéltári anyag, mind maga az Egyetem, és ezzel együtt a jelentkező feladattömeg is jelentősen bővült. Az Egyetem említett bővülése a 2000. évi egyetemi integrációnak köszönhető, mikor társult a Haynal Imre Egészségtudományi Egyetemmel és a Magyar Testnevelési Egyetemmel (TF). Ez utóbbi szaklevéltárral is rendelkezett, melyet 2001. márciusában rektori határozat egyesített a SOTE Levéltárával, létrehozva az Egyetem egységes Levéltárát. A TF levéltári anyagának ismertetését e helyütt nem tartjuk feladatunknak, mivel ez kívül esik a MTESZ érdeklődési körét felölelő természettudományok területén.¹³

A SOTE-LEVÉLTÁR SZERKEZETE

Az egyetemi szaklevéltár felállítása után hamarosan nagy arányú iratbegyűjtésre került sor, melynek során néhány év alatt több mint duplájára emelkedett a tárolt történeti iratanyag mennyisége. E munkának azonban gátat vetett a rendelkezésre álló raktárkapacitás korlátozott volta, így az Egyetem intézeteiben, klinikáin továbbra is jelentős, legalább 3–400 iratfolyóméterre becsült történeti értékű iratanyag maradt.

A keretszámos fondrendszer kialakításakor a SOTE szervezetét és az egykori Orvosi Kar felépítését vettük alapul. Az egy-egy iratképzőtől származó fondokon belül a legjellegzetesebb iratsorozatokból hoztunk létre állagokat.

A SOTE-levélfax jelenleg 49 fondból és 92 állagból áll. Fondrendszere az alábbiak szerint épül fel. Az 1–50. tartó I. fondcsoportot a jogelőd intézményeknek, központi hivataloknak és önálló szervezeti egységeknek tartottuk fenn. Az 1. fondot a volt Orvostudományi Kar megmaradt

iratanyaga képezi, tárgyilag jól elkülöníthető állagokkal. A másodikat az egykori tudományegyetemi Gazdasági Hivatal, az ún. Quaestura orvoskari vonatkozású iratai, melyek 1995 márciusában kerültek vissza az ELTE Levéltárából. A harmadikat az önálló Orvosegyetem Rektori Hivatalának fondja alkotja. Már előljáróban le kell szögeznünk, hogy ez az iratanyag – a központi iktatás következtében – tulajdonképpen a SOTE központi szerveinek valamennyi legfontosabb iratanyagát tartalmazza, tehát a közelmúlt történetére elsőrendű forrásértékű. A 4. fond a BOTE Gazdasági Hivatalának iratait öleli fel. Az 5., 6. és 7. fondot az Egyetem dékáni hivatalainak anyagából hoztuk létre. Ezek közül főleg a Gyógyszerésztudományi Kar irataira hívjuk fel a figyelmet, mivel e fond nemcsak a Kar jogi értelemben vett létrehozásától, azaz 1955-től tartalmaz forrásokat, hanem éppen száz esztendővel korábbi időponttól. A volt Orvostudományi Kar iratain belül jól elkülöníthető sorozatok maradtak meg a gyógyszerészképzésről, s ezeket nem lett volna helyes elszakítani a mai Gyógyszerésztudományi Kar anyagától. Ezért kerültek az 1951 előtti iratok is az első helyett ebbe a fondba.

A következő négy fond (8–11.) a rektorhelyettesek iratait tartalmazza. Közülük az általános rektorhelyettesé (8. fond) egyelőre csak fenntartott fondszám, iratátvételre itt még nem került sor. A 12. fondba a főtitkár iratait soroltuk, a következőbe pedig a Személyzeti és Oktatási Osztályét. Ennek egyik legérdekesebb sorozata a diplomás egyetemi dolgozókról 1958 óta vezetett személyi anyagoké. Az adatvédelmi törvény előírásai miatt azonban ez az állag kutatási korlátozás alá esik. A 14. és a 15. fond a Központi Könyvtár, illetve az 1993 óta működő Levéltár iratait tartalmazza. A következő három fond (16–18.) a rendszerváltással megszüntetett társadalmi szervezetek, az egyetemi Szakszervezeti Bizottság, az MSZMP Pártbizottság és a KISZ-szervezet töredék iratait foglalja magába. Nem rendszeres iratátvétellel kerültek levéltárba, hanem más iratsorozatokból különítettük el őket, esetenként félreeső helyeken bukkantunk rájuk. Ugyanez mondható el a 19. fondba sorolt Orvosegyetemi Sport Club töredék iratairól is. Az Oktató Kórház (az egykori Kútvölgyi úti Állami Kórház) rendszeres átvétellel bekerült iratai képezik a folyamatosan bővülő 20. fondot. Ezzel együtt a kórház irattára még jelentős mennyiségű és forrásértékű átveendő iratanyaggal rendelkezik. A beszállítást egyelőre a már említett raktárhiány akadályozza. A fondcsoport végére soroltuk a képgyűjteményt (49. fond) és a vegyes iratok sorozatait (50. fond). Az előbbit jobb megoldás híján tematikusan rendeztük, mivel a képek nagyobb része azonosítatlanul került a Levéltárba, így egyelőre nem tudtunk név- és tárgymutatót szerkeszteni hozzá. A vegyes iratok fondja gyűjteményes jellegű és részben olyan töredék fondokat tartalmaz, amelyekből értelmetlen lett volna külön levéltári egységek létrehozása. Itt külön figyelmet érdemel az orvostanhallgatók által készített betegségleírások, „historiae morborum”-ok sorozata, mely 1787–1847 között több, mint 1100 darabot tartalmaz. Ugyancsak ebben a fondban található a Magyar Orvosok és Természettudósok Vándorgyűléseinek egyes töredék iratai az 1841–47, valamint az 1915–30 közötti időszakból. Ez nem tartozik szorosan levéltárunk gyűjtőköréhez, valójában a Semmelweis Orvostörténeti Levéltárban lenne a helye.

A II. fondcsoportot (51–200. fond) az Általános Orvostudományi Kar intézeteinek és klinikáinak iratai képezik. Bár a keret – akárcsak a két következő fondcsoport esetében túlméretezettnek tűnik, kialakításakor még nem tudhattuk, hogy az egyetemi integrációval az egész gyűjteményt az 1999. évvel le kell majd zárunk. Vagyis eredetileg szerettünk volna elegendő számkeretet fenntartani a távolabbi jövőben alakuló, esetleg átalakuló intézeteknek, klinikáknak. Ugyancsak a raktárhiánynak köszönhetően e széles kereteket eddig csak igen kis részben tudtuk átvett iratokkal, vagyis létező fondokkal kitölteni. A II. sz. Belgyógyászati Klinika iratai (51. fond) csak a két háború közötti időszakot ölelik fel. Sokkal teljesebb a Marxizmus–Leninizmus Tanszék iratsorozata (52. fond), mely a tanszék 1993-ban történt felszámolása után került levéltárba. Az 53. fondot képező I. sz. Gyermekgyógyászati Klinika iratai sajnos jóval töredékesebbek, de a 19. század közepéig nyúlnak vissza. Ez a fond jelenleg nem a levéltárban, hanem a klinika könyvtárában található, ahol kutatási lehetőséget is biztosítanak. A II. sz. Gyermekgyógyászati Klinika (54. fond) és a Gerontológiai Központ (55. fond) iratai rendes átvétellel kerültek levéltárba. Utóbbiban megtalálhatók az épületet korábban használó Budapesti Magyar Királyi Bábaképezde töredék iratai is. A III. sz.

Belgyógyászati Klinika (56. fond) Sváb-hegyi épületéből való kiköltözésekor hagyta hátra meglehetősen teljes, 1959-ig visszanyúló iratanyagát. A II. sz. Sebészeti Klinika (57. fond) iratai pedig annak felszámolása után kerültek be. Ez természetesen nem tartalmazza a betegellátással kapcsolatos hatalmas mennyiségű iratanyagot, hiszen ez nem tartozik a Levéltár gyűjtőkörébe. Az I. sz. Patológiai és Kísérleti Rákkutató Intézet jelentős terjedelmű (33 ifm.), egészen az intézet alapításáig (1845) visszanyúló sorozata jelenleg is az Intézet őrzésében van, mivel raktárhiány miatt az átvételre nincs lehetőség. Az anyag kutatása helyben megoldható.

A III. fondcsoportot (201–250. fond) a Fogorvostudományi Kar intézetei és klinikái számára tartjuk fenn, de itt még nem került sor iratátvételre. A IV. fondcsoport (251–300. fond) a Gyógyszerésztudományi Kar intézeteié. Itt egyelőre csak a Gyógyszerészi Kémiai Intézet (251. fond) 1949–1992 közötti iratai érkeztek a Levéltárba. Végül az V. fondcsoport (301-től) a személyi hagyatékoké, melyekből jelenleg 19 fondot őrzünk, összesen 64 személytől. Az eltérés abból adódik, hogy a 308. fond gyűjteményes jellegű, amely az egy doboznyi meg nem haladó kisebb személyi hagyatékokat foglalja magába. A gyermekgyógyász **ifj. Bókay János** hagyatéka (309. fond) – az I. sz. Gyermekgyógyászati Klinika irataihoz hasonlóan – ugyancsak a levéltáron kívül, a klinika könyvtárában található. Rajta kívül olyan orvos egyéniségektől őrzünk iratokat, mint **Arányi Lajos**, **Bekény György**, **Dabis László**, **Genersich Antal**, **Győry Tibor**, **Hőgyes Endre**, **Korányi Frigyes** és **Sándor**, **Szentágothai János**, **Tauffer Vilmos**, hogy csak néhányukat említsük. Ki kell emelni a neves orvostörténész, **Magyary-Kossa Gyula** gyűjteményét (318. fond), mely főleg a 19.–20. századból tartalmaz orvostörténeti témájú képeket, újságcikkeket, leveleket. A Levéltárban őrzött iratok teljes mennyisége 404,13 iratfolyóméter (ifm.).

A LEVÉLTÁR EDDIGI TÖREKVESEI ÉS JÖVŐBENI TERVEI

1993-ban a rendszeres kutatószolgálat beindítása mellett legfontosabb feladatunknak tekintettük az állagvédelmet. Ennek érdekében többlépcsős, hosszú távú programot dolgoztunk ki. Az addigi, helyenként elképesztően rossz tárolási körülmények egyes iratsorozatokban pusztulási folyamatokat indítottak el, a gondatlan kezelés pedig elsősorban a kötetes állományt károsította. Első lépésként tehát a gyűjtemény fizikai állapotát kellett helyreállítani, gátat vetni a pusztulási folyamatoknak. Különböző (de leginkább NKÖM) pályázatoknak köszönhetően 7 év alatt sikerült restauráltatni, illetve újraköttetni a legrászorultabb anyagrészeket. Második lépésként 2000-ben foghattunk hozzá a biztonsági mikrofilm másolatok készítésének. Ez egyrészt bármely iratpusztulás esetén garantálja az adatok megmaradását, másrészt alapja lehet az iratok jövőbeni digitalizálásának, amelyre az első lépéseket a Könyvtár már meg is tette, igaz, csak részleges eredményeket elérve.

Jóllehet a digitális technika eddig elképzelhetetlenül széles körben tehet hozzáférhetővé bizonyos levéltári forrásokat, mégsem lehet arra gondolni, hogy a Levéltár teljes állománya felköltözzék a világhálóra. Ez legfeljebb csak egyes különösen fontos, gyakran kutatott sorozatokat érinthet, pl. a hallgatói nyilvántartások egy részét. Mindenképpen hozzáférhetővé kell tenni azonban a meglévő, vagy akár ezután készülő segédleteket, így a fond- és állagjegyzéket, raktári jegyzékeket, illetve repertóriumot, netán bizonyos irategyüttesekhez (kari tanácsülési jegyzőkönyvek, végbizonyítványok, képgyűjtemények stb.) készített mutatókat. Ezek az elképzelések részben már megvalósultak. A raktári jegyzékek és a végzetek jegyzékének kiadványként megjelent egyik része már évek óta letölthető a Levéltár honlapjáról. Hamarosan várható legfrissebb repertóriumunk megjelenése, amit természetesen a világhálón is közölni fogunk.

Kiadványi terveink között szerepel az Orvoskaron végzetek jegyzékének teljes körű, 1770-ig visszamenő feldolgozása. Annál is inkább, mivel nagy forrásértéke mellett ez a Levéltár egyetlen, a kezdetekig visszanyúló, sértetlen iratsorozata. Ebből idáig csak egyetlen, az 1951–1969 között végzett orvostanhallgatókat tartalmazó kötet készült el. Most foghattunk hozzá az 1921–1951 közötti rész feldolgozásának. A lassúság oka, mint másban is, a személyzethiány.

A fent ismertetett, nagyra törőnek aligha mondható tervek megvalósulása nem annyira a Le-

véltáron, inkább annak fenntartóján múlik. Mennyire képes, illetve hajlandó az ehhez szükséges anyagi, de főleg személyi feltételeket biztosítani.

IRODALOM ÉS JEGYZETEK

1. A hazai felsőoktatás történeti forrásanyagáról lásd *Tóth András*: Az újkori magyar egyetemtörténet forrásproblémái. in: A 600 éves jogi felsőoktatás történetéből 1367-1967. Pécs, 1968. pp. 131-140., valamint *Szögi László*: Felsőoktatásunk múltjának forrásai. in: Magyar Nemzet, 1981. febr. 11. és ennek kiegészítése: *Dr. Hiller István*: Még egyszer felsőoktatásunk múltjáról. in: Magyar Nemzet, 1981. ápr. 29. Külön az ELTE forrásairól: Egyetemünk történetének levéltári és kéziratári forrásai 1635-1970 I-II. (szerk.: *Szögi László*) Budapest, 1982.
2. 1784 után már bizonyosan, mivel a feldolgozások ilyen iratokra hivatkoznak. Pl. *Gombocz Endre*: A budapesti egyetemi Botanikus Kert és Tanszék története 1770-1866. Budapest, 1914. p. 37.
3. *Tauffer Vilmos*: A bába-tanítás története egyetemünkön című írásában az „orvoskari levéltár” egy 1776-ból származó iratára hivatkozott. Vö.: *Hőgyes Endre*: Emlékkönyv a budapesti királyi Magyar Tudományegyetem Orvosi Karának múltjáról és jelenéről. Budapest, 1896. p. 343.
4. Vö.: SOTE Lt. 1/b. Iratok 504/1900-01. sz.
5. Részletesebben: A Budapesti Orvostudományi Egyetem évkönyve az Orvosi Kar alapításának 200. évfordulója alkalmából. (szerk: *Rigó János*) Budapest, 1969. pp. 72-75. Az iratok visszakerülésére: SOTE Lt. 4. BOTE Gazdasági Hivatal iratai 6125-1-1/1951. sz. Bp. 1951. febr. 3.
6. A Tudományegyetemhez hasonlóan ilyen iratselejtezés volt más egyetemeken is. Vö.: *Szögi László*: A Budapesti Műszaki Egyetem Levéltára Repertórium I. 1846-1960. Budapest. 1975. pp. 17-18.
7. Az adatokat közli: *dr. Papp Józsefné*: Az ELTE Egyetemi Levéltár fondjainak és állagainak jegyzéke 1768-1972. Kézirat, Budapest 1978 pp. 12-13.
8. SOTE Lt. 5/b. 142/1961. sz. Ezek az iratok lényegében az egykori egyetemi quaestura nyilvántartási könyvei voltak.
9. SOTE Lt. 3/c 8223/1964. sz.
10. Az ELTE Levéltára 1958-ban alakult, a soproni Erdészeti és Faipari Egyetem Központi Könyvtára 1971 óta levéltári feladatokat is ellát, a Budapesti Műszaki Egyetemen pedig 1972-ben hoztak létre levéltári részleget ugyancsak a Központi Könyvtár keretében.
11. *Ladárryi Andor*: A felsőoktatás-történeti kutatásokról. in: Tanulmányok a felsőoktatás köréből 1974. Budapest 1974. p. 217.
12. A kezdeményezés *dr. Lombos Lajos*, a SOTE akkori főtitkára nevéhez fűződik.
13. A TF levéltári anyagát ismerteti *Kiss József Mihály*: A Magyar Testnevelési Egyetem Levéltára 1868-1990. Repertórium. Budapest, 1999.